

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/212/2022
Identifikačné číslo spisu:	1612202269
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1612202269.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Ing. E. E., H., X.. H. XX/XX, zastúpeného advokátkou kanceláriou Malata, Pružinský, Hegedúš & Partners s.r.o., Bratislava, Mlynské nivy 10, 2/ J. E., H., P. XXX/XX, proti žalovaným 1/ K. B., H., H. X. XXXX/XX, 2/ H. S., H., Y. XXXX/XX, obaja zastúpení advokátkou JUDr. Annou Orthovou, Bratislava, Rebarborová 1/B, o trovách konania, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 5C/21/2012, o dovolaní žalobcu 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. januára 2022 sp. zn. 14Co/19/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) uznesením z 28. decembra 2020, č. k. 5C/21/2012-276 priznal žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%, o ktorých výške rozhodne samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (výrok I.).

1.1. Podanou žalobou sa pôvodný žalobca domáhal voči žalovaným určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti špecifikovanej v žalobe. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom z 20. augusta 2013, č. k. 5C/21/2012-130, ktorým žalobu zamietol a pôvodnému žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania v sume 6.844,94 eura. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. júla 2017, sp. zn. 2Co/240/2014 napadnutý rozsudkom vo výroku, ktorým prvoinštančný súd žalobu zamietol, potvrdil a vo výroku o trovách konania rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V rozsudku krajský súd uložil povinnosť súdu prvej inštancie znovu rozhodnúť o náhrade trov konania s tým, že záver súdu je potrebné správne a dostatočne odôvodniť v súlade s § 220 CSP, v novom rozhodnutí zároveň uložil povinnosť rozhodnúť aj o náhrade trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 3 CSP. Súd prvej inštancie pri opätovnom rozhodovaní o trovách konania vec právne posúdil podľa § 255 ods. 1 a 2, § 262 ods. 1 a 2, § 396 ods. 3 CSP. Vzhľadom na skutočnosť, že súd prvej inštancie

žalobu zamietol a odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti potvrdil, žalovaní 1/ a 2/ ako úspešné strany mali nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 26. januára 2022, sp. zn. 14Co/19/2021 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.) a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi 1/ v rozsahu 100 % (výrok II.).

2.1. Odvolací súd vyhodnotil námietku žalobcu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je neodôvodnené, keďže z neho nemožno zistiť, z akej sumy a základu pre vyčíslenie trov konania súd vychádzal, ako nedôvodnú. Výrok o nároku na náhradu trov konania obsahuje každé rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, a to aj v prípade, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Súd rozhoduje len o nároku na náhradu trov konania, nie o plnení, t. j. vo výroku o tomto nároku neuvádza, že je neúspešná strana povinná zaplatiť náhradu trov konania druhej strane. Nová úprava (§ 262 ods. 2 CSP) zveruje rozhodovanie o výške náhrady trov konania súdom prvej inštancie, kde túto časť rozhodnutia realizuje poverený vyšší súdny úradník samostatným uznesením. V prejednávanom prípade súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom č. k. 5C/21/2012-130 zo dňa 20. augusta 2013, ktorým žalobu zamietol a žalobcovi (právnemu predchodcovi žalobcov) uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania v sume 6.844,94 eura. Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 2Co/240/2014 zo dňa 26. júla 2017 napadnutý rozsudok vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol, potvrdil; vo výroku o trovách konania rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie preto opätovne vydal toto napadnuté uznesenie, v ktorom rozhodol o nároku na náhradu trov konania, ktoré vzhľadom na úspech v predmetnom spore priznal žalovaným 1/ a 2/. Až následne po právoplatnosti tohto uznesenia (§ 238 CSP) vydá súdny úradník uznesenie, v ktorom rozhodne o samotnej výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 2 CSP).

2.2. Odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a tieto vyhodnotil v súlade s ust. § 195 CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd stotožnil a na ktoré v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP poukázal. Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia riadnym spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Tieto zároveň primeraným a dostatočným spôsobom v súlade s ust. § 220 CSP zdôvodnil. Pretože odvolací súd nezistil žiadne pochybenie, napadnuté uznesenie prvoinštančného súdu ako správne potvrdil. Nakoľko ani v odvolaní žalobca 1/ neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by iným spôsobom boli spôsobilé vyhodnotiť stav zistený prvoinštančným súdom, odvolanie nepovažoval odvolací súd za dôvodné a preto uznesenie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a podľa § 387 ods. 2 CSP sa stotožnil so skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v spojení s uznesením súdu prvej inštancie zmenil tak, že stranám nárok na náhradu trov konania nepriznal, resp. že napadnutého rozhodnutie v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na nové konanie a žalobcovi 1/ priznal trovy dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces namietal v súvislosti s nedostatkom riadneho odôvodnenia napadnutého uznesenia. Z obsahu odôvodnenia nebolo podľa dovolateľa možné identifikovať, akým spôsobom sa odvolací súd vysporiadal s námietkou arbitrárnosti prvoinštančného rozhodnutia, resp. s námietkou, v zmysle ktorej z odôvodnenia prvoinštančného rozhodnutia nebolo možné zistiť z akej sumy a z akého základu pre vyčíslenie trov konania súd vychádzal. Dovolateľ mal za to, že už v rámci prvoinštančného konania uviedol viaceré námietky, s ktorými sa súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nijako nevysporiadal a následne na ne nereflektoval ani odvolací súd.

3.2. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ videl pri riešení otázky „Či je súd pri rozhodovaní o priznaní práva na náhradu trov súdneho konania povinný sa ex officio zaoberať aplikáciou ustanovenia § 257 a v prípade, že v prejednávanvej veci neidentifikuje v zmysle § 257 CSP žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa, vždy riadne a presvedčivo zdôvodniť, z akých dôvodov nebolo možné v predmetnom prípade identifikovať prípad hodný osobitného zreteľa?“ Odvolací súd sa podľa dovolateľa žiadnym spôsobom nevysporiadal s tým, na základe akých dôvodov pri svojom rozhodovaní náležite nezohľadnil a neaplikoval znenie ustanovenia §

4. Dovolanie podal, tak ako bolo vyššie uvedené, žalobca 1/. Uvedený procesný úkon žalobcu 1/ však platí aj vo vzťahu k žalobcovi 2/, pretože sa jedná o tzv. nerozlučné procesné spoločenstvo (podľa § 439 písm. b) v spojení s § 77 CSP), ktoré je charakteristické tým, že rozhodnutie súdu, v danom prípade rozhodnutie o uložení povinnosti na náhradu trov konania sa vzťahuje na každého právneho nástupcu po pôvodnom žalobcovi, teda aj na žalobcu 2/.

5. Žalovaní 1/ a 2/ sa vo vyjadrení k dovolaniu nestotožnili s dovolacou argumentáciou žalobcu 1/ a žiadali, aby dovolací súd zamietol dovolanie žalobcu ako nedôvodné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03).

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

11. Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej.

12. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho

súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvoinštančné uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí; spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené..

13. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej ním riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (I. ÚS 275/2018, in č. 74/2018 Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti (bod 3.1.).

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Žalobca 1/ vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania na základe písm. f) spomínaného § 420 CSP, pričom vytýkal odvolaciemu súdu nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

17. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností vychádzal, akými úvahami sa riadil a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí podrobne a zrozumiteľne vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami žalobcu 1/, na základe ktorých argumentoval, že z rozhodnutia nemožno zistiť z akej sumy a základu pre vyčíslenie trov konania súd vychádzal a taktiež dôvodil celkovým nedostatočným odôvodením napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP, odvolací súd sa vyčerpávajúco vysporiadal s námietkou žalobcu 1/ o absencii uvedenia z akej sumy a základu pre vyčíslenie trov konania súd vychádzal (bod 9. až 14. napadnutého rozhodnutia), v podstatnom konštatoval, že v danej fáze konania

rozhodoval o nároku na náhradu trov konania a až následne po právoplatnosti rozhodnutia vydá vyšší súdny úradník uznesenie o samotnej výške náhrady trov konania. Zároveň sa odvolací súd podrobne zaoberal aj s namietanou nedostatočnosťou odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie (bod 16. až 17. napadnutého rozhodnutia) a uzavrel, že prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, po ich vyhodnotení dospel k správnym skutkovým a právnym záverom a rozhodnutie primeraným a dostatočným spôsobom v súlade s § 220 CSP zdôvodnil.

18. V reakcii na dovolacie argumenty žalobcu 1/ dovolací súd upriamuje pozornosť dovolateľa, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobca preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

19. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

20. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu 1/ na spravodlivý proces. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ nedôvodne namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd dovolanie žalobcu 1/ odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

21. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

22. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP.

23. Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom podaného dovolania uplatneného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je uznesenie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania, o ktorom odvolací súd rozhodol v zmysle § 357 písm. m) CSP. V danom prípade tak nie je v zmysle § 421 ods. 2 CSP dovolanie prípustné.

24. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcu 1/ v uvedenej časti smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou dôvodnosťou podaného dovolania.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3

veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.